

เทศน์เช้า วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

กรรมของคนไม่เหมือนกัน นี่กรรมของสัตว์ สัตว์เกิดมาก็ไม่เหมือนกัน เราเกิดมาก็ไม่เหมือนกัน มันถึงว่าต้องเข้าใจตรงนี้ เข้าใจตรงสังขารม สังขารมเป็นความจริง “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ถ้าทำความดีขึ้นมาแล้วมันจะเป็นความดีของเรา ถ้าทำคุณงามความดี ถ้ามันไม่ทำคุณงามความดีขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมา มันทำแล้วมันคิดว่าเหมือนกับไม่ได้ประโยชน์ ไม่ได้ผลอะไรกับเราไง มันจะได้ผลกับเรา ได้ประโยชน์กับเราถ้าเราทำของเราขึ้นมา ถ้าเราไม่ทำของเราขึ้นมา มันไม่ได้ นี่การกระทำ ศาสนาพุทธสอน สอนอย่างนี้ สอนถึงการกระทำ “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” มันเป็นเรื่องปกติของมันเลย

เกิดมาในท้องพ่อท้องแม่เดียวกัน นี่ก็เหมือนกัน สัตว์เกิดมาจากท้องเดียวกันก็ไม่เหมือนกัน นิสัยใจอกก็เหมือนกัน นิสัยของสัตว์ก็ไม่เหมือนกัน นิสัยของคนก็ไม่เหมือนกัน ถึงต้องสอนใจ ประเพณีวัฒนธรรมก็สอน “น้ำขุ่นเอาไว้ใน น้ำใสเอาไว้นอก” แต่เวลากระทบขึ้นมาแล้วไม่รู้ น้ำขุ่นน้ำใสมันออกไปหมดเลย นี่เวลาสอนกันก็สอนกัน นี่ลัทธิคือการจำกันมา มันเป็นลัทธิ

แต่นี้มันเป็นศาสนา ศาสนานี้สอนหมดเลย สอนลงที่หัวใจ สอนลงที่การประพฤติปฏิบัติ สอนลงที่ว่าพ้นจากกิเลส นี่ตัวศาสนา ศาสนาอธิบายได้หมดเลย ถึงว่าการเกิดๆ มาจากไหน ตายแล้วไปไหน? ตายไปตามประสากรรม แต่ผู้ที่จะอธิบายในศาสนาได้ ต้องเข้าใจศาสนาตามความเป็นจริง ใจของผู้ประพฤติปฏิบัติจะเข้าถึงหลักความเป็นจริง แล้วจะเห็นความเป็นจริงอันนั้น นี่อธิบายได้ เพราะอธิบายได้ อธิบายให้ใครฟังก่อน? อธิบายให้ตัวเองฟังก่อน ถ้าตัวเองยังลังเลสงสัยอยู่ ตัวเองยังไม่เข้าใจอยู่ ถ้าความลังเลของเรายังมีอยู่ เราจะพ้นไปได้อย่างไร เราต้องพ้นออกจากความลังเลสงสัยของเราก่อน นี่อธิบายให้เราฟังก่อน อธิบายคือการประพฤติปฏิบัติ

จะน้ำใส น้ำขุ่นก็แล้วแต่ เวลาประพฤติปฏิบัติมันต้องเอาทั้งหมดมารวมกัน แล้วทำลายทั้งหมด ต้องจับทั้งหมดให้ใสอยู่ภายนอก ขุ่นอยู่ภายใน ประสาทที่เขาว่า ขุ่นอยู่ภายใน มันขุ่นอยู่ในหัวใจของเรา แต่น้ำใสนี้ ลังคมประเพณีเราต้องต้อนรับกันด้วยน้ำใส ด้วยความเป็นประเพณี น้ำใสต้องเอาไว้นอก น้ำขุ่นเอาไว้ในมันก็ทุกอย่างอยู่ตลอดไป

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติ จิตนี้สงบขึ้นมาน้ำใส ใสจากภายใน มันใส น้ำข้างในมันก็ใสขึ้นมา แต่เขาน้ำใสแล้วจะเห็นตัวปลา ปลามันมาจากไหน เราจะเห็นปลามาจากไหน ปลามันอยู่จากภายใน มันจะไปเห็นปลาจากตรงไหนถ้ามันไม่ค้นคว้าของมันขึ้นมา นี่คนไม่ปฏิบัติมันก็ฟังไปตีความไป ตีความศาสนาไป คิดถึงแต่เหตุอย่างนั้นไป

ลัทธิกับศาสนา ลัทธิก็สอนต่างๆ ศาสนาสอนเข้ามาให้ละเอียดอ่อนกว่านั้น แต่ศาสนาสอนให้มีการกระทำ เราต้องทำคุณงามความดีของเรา คุณงามความดีตั้งแต่หยาบๆ ขึ้นมา จากเด็กขึ้นมา ก็พยายามศึกษาเล่าเรียนขึ้นมา จากผู้ใหญ่ขึ้นมา เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ ทำให้พ่อแม่มีความสุขมีความสบายใจ มันเป็นการกระทำคุณงามความดีทั้งหมดเลย เพราะว่าเกิดอันประเทศอันสมควร ประเทศนี้มันเป็นประเทศชาติก็ได้ เกิดในประเทศอันสมควร เกิดในพ่อแม่อันสมควร เห็นไหม

สัมมาทิฐิ มิจฉาทิฐิ เกิดมาสัมมาทิฐิ พ่อแม่พาให้เจริญรุ่งเรือง พาให้เจอคุณงามความดี ไม่ต้องไปกระสันไปชวนชวายใหม่ ถ้าเกิดในมิจฉาทิฐิ พ่อแม่ไม่พากระทำนะ ลูกก็ไม่มา ลูกก็ไม่เข้าใจ แล้วเวลาทุกข์ก็ต่างคนต่างทุกข์

ทุกข์อันเดียวกัน เวลาทุกข์นี้หัวใจมันทุกข์หมดเลย ถ้าพ่อแม่ดี พ่อแม่พาลูกเข้ามา ลูกมีสิ่งนี้เข้ามาในหัวใจ มันซบเข้ามาในหัวใจ คนมีทางเลือกหลายๆ ทาง กับคนไม่มีทางเลือก เอาทางไหน คนมีทางเลือกมันจะมีประโยชน์กับเรานะ มีประโยชน์กับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นมีทางเลือก มีทางออก เวลามันทุกข์ขึ้นมามันจะ อ้อ! นี่เป็นความทุกข์ พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว มันเป็นความจริง

เราเกิดมา เราไม่รู้ประสีประสา เหมือนเกิดมาท่ามกลางกองไฟ แต่ไม่รู้จักกองไฟเลย จะไม่เข้าใจเรื่องกองไฟจะมีความร้อนอย่างไร เกิดมาท่ามกลางกองไฟ เกิดมาท่ามกลางอริยสัจ เกิดมาท่ามกลางความทุกข์ขึ้นมา มีความทุกข์ขนาดไหนเราก็แก้ไขของเราขึ้นไป เราแก้ไขของเรา เราคิดว่าคนที่ไม่รู้รู้อสิ่งนั้น เขาเกิดท่ามกลางกองไฟ แต่เขาไม่รู้ว่กองไฟเป็นอย่างไร เขาจะมีความทุกข์มาก เราเกิดท่ามกลางกองไฟ แต่เราพยายามทำให้กองไฟเป็นประโยชน์กับเรา

ชีวิตนี้เหมือนกัน เกิดมาชีวิตขึ้นมา ก็ใช้ไปตามกระแสโลก มันก็ใช้ไปตามกระแสโลก มันหมดไปชีวิตหนึ่ง ชีวิตนี้เกิดมาแล้วก็มีแค่นี้ มีความเป็นไปอยู่ในชีวิตประจำวันขนาดนี้ แล้วก็ต่างคนต่างต้องพลัดพรากจากกันไป แต่ก็มีความสุขส่วนหนึ่งนะ ส่วนหนึ่งเพราะอะไร เพราะว่ามันเป็นการเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัติใจ มนุษย์สมบัตินี้เป็นการเกิดที่แสนยาก เกิดเป็นอะไรนี่ เกิดตายๆ เกิดมันทุกอย่าง เกิดเป็นไปหมด แล้วจิตมันไม่เคยตาย ธรรมชาติมันเป็นแบบนี้ไง สัจธรรมมันเป็นแบบนี้ แล้วอริยสัจจะ พระพุทธเจ้ามารู้อะไรแบบนี้ รู้สิ่งลึกซึ้งในเรื่องอย่างนี้ ย้อนกลับมาที่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน นี่ความลึกลับสงสัย ไม่ลึกลับสงสัยเรื่องชีวิตเลย

ดูอย่างปฐมยามลึ บุปเพณิวาสนาสุตติญาณ นี่ยังสงสัยนะ มันไปไม่มีที่สิ้นสุด แล้วมันจะสิ้นสุดกันที่ไหน มันสิ้นสุดไม่ได้เลย ย้อนอดีตชาติไปไม่มีที่สิ้นสุด สาวไปขนาดไหนก็ไม่มีที่สิ้นสุด มันก็มีความลึกลับสงสัย ไม่ใช่ ไม่ใช่ก็กลับมา จุฬูปปาตญาณ การเกิด สัตว์เกิดตาย ตายแล้วไปเกิดที่ไหนก็เห็นได้หมด นี่มันเป็นสภาวะแบบนั้น โลกมันเป็นอยู่แบบนี้ ความจริงมันเป็นอยู่แบบนี้ ธรรมชาติมันเป็นอยู่แบบนี้

ธรรมชาติ เห็นไหม ธรรมก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ แต่เราศึกษาธรรมแล้วเราปล่อย สัจจะอันนั้นเป็นส่วนหนึ่ง ตัวที่รู้สัจธรรมความจริงเป็นส่วนหนึ่ง เหมือนกับที่ว่า คอมพิวเตอร์ เครื่องยนต์กลไกต่างๆ มันทำงานของมันไป มันไม่มีความรับรู้สิ่งต่างๆ หน้าที่ของมันคือมีความจำ มีอะไรต่างๆ มันก็ทำตามหน้าที่ของมัน แต่มันไม่มีความสุขความทุกข์ไปกว่านั้น

แต่หัวใจของสัตว์ หัวใจคนมันมีความรู้สึก ความสุขความทุกข์มันรับรู้สิ่งต่างๆ เราต้องทำด้วย เพราะถ้าเราไม่ทำความสงบเข้ามา เราจะไม่รู้เลยว่าใจมันคืออะไร ใจกับคอมพิวเตอร์มันหมุนไป เราเห็นคอมพิวเตอร์ทำงานแล้วทั้งนั้น ทั้งว่ามันทำงานได้อย่างไร มันเป็นไป กลไกของมันทำงานได้อย่างไร แต่ไม่เคยเห็นคอมพิวเตอร์ สัญญา ความจำ

ข้อมูลความจำของเรา สังขาร ความแต่ง พลังงานของใจ ความรับรู้ของมัน เห็นไหม ชั้นที่ ๕ นี่เป็นคอมพิวเตอร์ แต่คอมพิวเตอร์นี้ไม่ใช่ใจ ใจเป็นส่วนหนึ่งจากคอมพิวเตอร์นั้น ใจนั้นเป็นตัวรู้ต่างๆ ตัวรู้กับข้อมูลความคิด ข้อมูลความคิดเหมือนกับวัตถุอันหนึ่ง ที่ว่าพระสารีบุตรตรัสรู้ธรรม ที่ว่าหลานพระสารีบุตรไปตามพระพุทธเจ้า

“เธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ของเธอด้วย” ไม่พอใจอาการ นี่ไม่พอใจ เครื่องคอมพิวเตอร์ เรื่องข้อมูลของมัน เรื่องข้อมูลของใจ เรื่องข้อมูลของใจกับใจตัวหนึ่ง นี่ ธรรมชาติ มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง

แล้วที่ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ถ้าเราศึกษามาถึงตรงนี้ เราก็ไม่รู้ธรรมชาติ ถ้าเราไม่รู้ ธรรมชาติ เราก็ปล่อยวางตามความเป็นจริงไม่ได้ ธรรมะส่วนหยาบๆ...จริงอยู่ ธรรมะคือการศึกษ ธรรมชาติ การศึกษาธรรมคือธรรมชาติ ธรรมะคือธรรมชาติ เป็นอันเดียวกัน แต่ถ้าเป็นอันเดียวกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมไปแล้ว ใจดวงนั้นก็ต้องเป็นอย่างที่เราต้องเข้าใจ ทำไมเราไม่เข้าใจ

พอพูดถึงนิพพาน ทุกคนจะอ้าปากเลย นิพพานคืออะไร นิพพานเป็นอย่างไร เราไม่เข้าใจ นิพพาน เราจะไม่เข้าใจเพราะอะไร เพราะเราไม่เข้าใจเรื่องธรรมชาติความเป็นจริง เราไม่เห็น ข้อมูลของเรา เราเห็นเครื่องยนต์กลไกของธรรมชาติอันนี้ แล้วธรรมชาติอันนี้มันทำงานกัน ทำงานกันด้วยวิธีการของมัน

ถ้าเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราใช้ชีวิตปกติ นี่มันทำงานของมัน แต่เวลาเราปฏิบัติธรรม เราเข้าไปรี้อ เข้าไปถอดเครื่องยนต์กลไก เข้าไปรี้อคัน เข้าไปถอดถอน เข้าไปวิภาคะ นี่เข้าใจทาง ธรรมชาติ เห็นไหม วิปัสสนา มันเกิดการเข้าไปวิปัสสนา เข้าไปการกระทำอันนั้น มันเปิดแยกแยะ ออกไป มันก็เป็นสภาวะธรรมอันหนึ่ง

ธรรมชาติเป็นสิ่งที่มันเกิดดับโดยธรรมชาติของมัน สภาวะธรรมที่เราสร้างขึ้นมาเป็นมรรค นี้ เป็นสิ่งเข้าไปรี้อคันสิ่งต่างๆ อันนี้ แล้วสิ่งที่รับรู้อันนั้นมันก็ตกผลึกลงไปที่ใจๆ ใจดวงนี้รับรู้ เห็นไหม ตัวธรรมะแท้คือเหนือธรรมชาติ ต้องเหนือธรรมชาติ เหนือสิ่งต่างๆ ทั้งหมดเลย มันถึง จะปล่อยธรรมชาติไว้ตามความเป็นจริงได้ ถ้ามันไม่เหนือธรรมชาติ มันไม่วิเศษกว่าธรรมชาติ มัน ก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ธรรมชาติอันหนึ่งก็เป็นวิภูวน มันก็เป็นธรรมชาตินั้น

ผู้ที่ศึกษาลัทธิเหมือนกัน ลัทธิสั่งสอนอย่างนี้ สั่งสอนให้รู้ความจริงในธรรมชาติ ก็เวียนใน ธรรมชาติ ก็ไม่มีใครรู้จริงใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสธรรมขึ้นมา ถึงประกาศตนว่า เป็นพระอรหันต์ แต่ศาสดาในลัทธิต่างๆ เขาไม่ประกาศตนว่าเขาเป็นพระอรหันต์ เพราะเขาไม่รู้ว่ คำว่าพระอรหันต์...อะ-ระ อะคือไม่หมุนเวียนไปตามกระแสโลก หมดเรื่องการหมุนเวียนไปตาม กระแสโลก หมดเรื่องความคิดความปรุงความแต่งของใจ หมดสิ้น แต่เขาไม่รู้ว่ มันหมดอย่างไร

ไม่รู้ เขาถึงไม่สามารถพิสูจน์ตนว่าเขาเป็นพระอรหันต์ แต่ถ้ารู้ว่า “อะ” ความไม่เป็นไป ความไม่หมุนเวียนไป ไม่เหมือนธรรมชาติ

ธรรมชาติมันหมุนเวียนไป สภาวะธรรมหายๆ มันหมุนเวียนตามนั้น อันนี้มันเหนือ อะระ-หัน ไม่หันไปตามสิ่งนั้นแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ถึงว่ามีเฉพาะในศาสนาพุทธของเรา แล้วมีข้อมูลอย่างนี้ ข้อมูลในการแยกแยะเครื่องยนต์กลไก จนเข้าใจเครื่องยนต์กลไกตามสภาวะความเป็นจริง แล้วมันจะมีความสุขมาก มีความสนุกมาก

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเห็นความคิดของตัวเอง เห็นความเกิดดับของตัวเอง มันมหัศจรรย์นะ มันแปลกประหลาดมหัศจรรย์ว่า ทำไมมันเกิดสิ่งนี้ได้ สิ่งนี้เกิดขึ้นมา เมื่อก่อนสิ่งนี้บังคับเรา แล้วเราวิ่งตามสิ่งนี้ไป สิ่งนี้คือสภาวะเครื่องยนต์กลไก แล้วจิตก็โดนคลุกเคล้าไปกับมัน มันหมุนไปตามข้อมูลนั้นนะ แล้วเราคิดไป หมุนไป เวียนไป

เมื่อก่อนมันเป็นเรา ทุกอย่างเป็นเรา สิ่งต่างๆ เป็นเราหมดเลย แต่พอมันเห็นสภาวะความเป็นจริง สิ่งนี้เป็นสิ่งหนึ่ง อาการเกิดดับ แต่อาการของสิ่งที่รับรู้มันปล่อยวางสิ่งนี้เข้ามา มันปล่อยวางๆ จนมันขาดเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป จนไปทำลายตัวมันเอง ถึงไม่หมุนเวียนตามไป ถึงสภาวะตามความเป็นธรรมในเรื่องของธรรม มันมหัศจรรย์ที่ว่ามันเห็นสภาวะแบบนั้นมันถึงจะปล่อยวางสภาวะแบบนั้นได้ ถ้าไม่เห็นสภาวะแบบนั้น มันไม่เข้าใจตามสัจธรรมขึ้นมา มันจะปล่อยวางไม่ได้ เพราะสิ่งนั้นมันมียางเหนียวเข้าไปเกาะเกี่ยวอยู่ เครื่องยนต์กลไกมันถึงช่วยตัวมันเองไม่ได้

แต่ชีวิตของเรา เราช่วยตัวเองได้ พระพุทธเจ้าถึงสอนมนุษย์ สอนคน เพราะสภาวะความรับรู้ของธรรมคือหัวใจ หัวใจรับรู้สิ่งต่างๆ ขึ้นมาแล้วก็สะสมเป็นความสุขความทุกข์ แล้วก็เวียนตายเวียนเกิดเหมือนประสาเรานี้ นี่สัตว์มันถึงตายเกิดมาในท้องพ่อท้องแม่เดียวกัน มันก็ไม่เหมือนกัน มีความสุขความทุกข์ส่วนหนึ่งก็มี มีความทุกข์กว่าเขาก็มี ความสุขมากกว่าเขาก็มี แล้วก็ยังสร้างสมไปเป็นจริตนิสัย เป็นจริตนิสัยคือว่ามันสร้างสมมาปัจจุบันนี้

สัตว์ เห็นไหม ท้าวโสมสกะเป็นสุนัข เป็นหมา แต่ว่าเจ้าของฉลาดเลี้ยง ให้ไปนิมนต์พระปัจเจกพระพุทธเจ้ามาฉันอาหาร เขาเป็นสัตว์เป็นสุนัข แต่เวลาเขาตายไป เพราะว่าเขารักพระปัจเจกพระพุทธเจ้ามาก แล้วออกพรรษานี้ต่างคนต้องไปตามหน้าที่ของตัวเอง ท่านก็ต้องไปของท่าน หมาตัวนั้นเสียใจมาก หอนจนตาย ตายขึ้นไป ไปเกิดเป็นท้าวโสมสกะ เป็นเทวดา นี่ทำคุณงาม

ความดี ภูษาคิของเขาทำคุณงามความดีได้ แต่สัตว์เดรัจฉานไม่สามารถบรรลุธรรมได้ เพราะ
สมองของเขามีแค่นั้น ความรู้ของเขามีเท่านั้น

สมองนี้เป็นความรู้ส่วนหนึ่ง แต่เวลาความรู้จริงๆ นั้น รู้เรื่องจากใจ เรื่องจากภวานามย
ปัญญา ไม่ใช่รู้จากสมอง รู้จากสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นจากการขุดค้นการค้นคว้านั้น แต่สัตว์มันไม่มี
สมองสิ่งนั้น มันเริ่มต้นไม่ได้ เริ่มต้นคือความศรัทธาของมัน มันศรัทธาไม่เป็น มันละเว็นไม่เป็น
มันขนาดไหน สัตว์มันก็ฆ่ามันก็กดจนสัตว์นั้นตาย เป็นบางตัวเท่านั้นถึงจะไม่ทำ นั่นก็สัตว์ดี สัตว์
ไม่ดี มันก็อยู่ในตัวของสัตว์ สัตว์นั้นยังมีสูงมีต่ำในสภาวะใจของสัตว์นั้น

มนุษย์ก็เหมือนกัน มีจิตใจสูง มีจิตใจต่ำ ไม่เหมือนกัน เราถึงว่า “น้ำใสไว้นอก น้ำขุ่นไว้
ใน” มันเป็นการสั่งสอนไป แต่เวลาสภาวะธรรมแล้ว จะทำลายทั้งใสทั้งขุ่นในหัวใจทั้งหมดเลย เรา
ถึงต้องศึกษา